

Jongeren Perspectief Fonds Venlo

Advies aan gemeente Venlo over de inrichting van de pilot JPF voor jongvolwassenen met problematische schulden

Jongeren Perspectief Fonds Venlo

Advies aan gemeente Venlo over de inrichting van de pilot JPF voor jongvolwassenen met problematische schulden

Auteur(s):

Wouter Vos
Lisette de Gelder

In opdracht van:

Gemeente Venlo

Plaats, datum:

Rotterdam, 5 augustus 2020

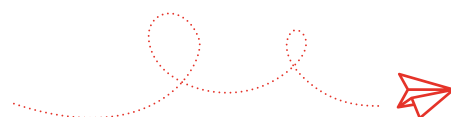
Status:

Definitief

RebelGroup Executives bv

Wijnhaven 23
3011 WH Rotterdam
Nederland
+31 10 275 59 95

info@rebelgroup.com
www.rebelgroup.com

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	4
1.1 Jongeren met schulden (18-27 jaar) vallen tussen wal en schip	4
1.2 Het Jongeren Perspectief Fonds (JPF)	4
1.3 Leeswijzer	5
2. Doelgroep	6
2.1 Op welke jongeren richten we ons?	6
3. Een JPF-aanpak in Venlo	8
3.1 Het JPF is teamwerk	8
3.1.1 Trajectbegeleiders	8
3.1.2 Schuldregelaars	9
3.1.3 Kwartiermaker / projectleider	10
3.2 Aanpak JPF op hoofdlijnen	10
3.3 Inrichting JPF Venlo	15
4. Kosten en besparingen	16
4.1 Context	16
4.2 Kosten	17
4.2.1 Personele inzet	17
4.2.2 Besparingen	20
4.3 Meerjarig perspectief	20
5. Financiële organisatie	22
5.1 Bekostiging pilot	22
5.2 Financiële inrichting bij doorzetten JPF Venlo na de pilot	23

Management Samenvatting

Jongeren met problematische schulden vallen nu vaak tussen wal en schip. Door gebrek aan structureel inkomen en de kans op terugval komen deze jongeren in de regel niet in aanmerking voor reguliere schuldhulpverlening. Zij verliezen hierdoor een perspectief op een betere toekomst, én de kosten voor hulp en begeleiding zijn op termijn vaak erg hoog.

Om te voorkomen dat jonge schuldenaren in een negatieve spiraal terecht komen, moeten zij schuldenvrij/schuldenzorgvrij worden gemaakt. Schuldenzorgvrij betekent in deze context dat jongeren ondanks resterende (overzichtelijke) schulden weer grip hebben op hun leven en vooruit kunnen kijken naar de toekomst, zonder zich in negatieve zin druk te hoeven maken over hun financiële situatie. De mogelijkheden om jongeren op deze manier te helpen ontbreekt vaak in het standaard aanbod van een gemeente. Jongeren hebben meestal beperkt toegang tot reguliere schuldhulpverlening. Het Jongeren perspectief Fonds (JPF) biedt hiervoor een oplossing.

JPF richt zich op jongeren met problematische schulden die niet terecht kunnen in een regulier schuldhulptraject en/of die zich in een situatie bevinden waarbij ze ondersteuning nodig hebben op meerdere leefdomeinen. Het JPF is voor jongeren van 18 tot 27 jaar die zo belemmerd in hun maatschappelijke ontwikkeling, dat ze dreigen uit te vallen of al uitgevallen zijn.

Het JPF werkt integraal met de jongere, dit vraagt ook om integrale samenwerking van professionals. In het JPF bundelen we de wereld van schuldhulpverlening en die van jongerenwerk, tenminste tot het moment dat partijen elkaar blind weten te vinden. In de terminologie van het JPF werken we met trajectbegeleiders en schuldregelaars. Daarnaast is er een kwartiermaker nodig, die later kantelt naar projectleider. Deze persoon heeft de verantwoordelijkheid het geheel in goede banen te leiden, te sturen op resultaat en de verbinding te leggen binnen de gemeentelijke organisatie en met andere instanties. Samen vormen zij een klein, hecht team, dat makkelijk onderling kan afstemmen en de verschillende organisaties en werelden met elkaar verbindt.

Op basis van ervaring in andere gemeenten en gesprekken met betrokkenen in Venlo, hebben we in de onderstaande tabel een inschatting gemaakt van de kosten voor de pilot voor 2 jaar voor 15 jongeren. De gemeente kan vervolgens beslissen hoe en waar deze kosten vallen, of bepaalde kosten laten wegvallen door de wijze van organisatie.

Type kosten	2021	2022	Totaal over 2 jaar
Personeelskosten	€106.000,-	€106.000,-	€ 212.000,-
Saneringskosten	€21.976,7	€0,-	€ 21.976,7
Bureaunkosten	€20.000,-	€5.000,-	€ 25.000,-
Overige kosten	€15.000,-	€15.000,-	€ 30.000,-
Totaal	€162.976,7	€125.000,-	€ 288.976,7

In de pilotfase zullen door de kleine schaal en het opzetten van het project de kosten per jongere nog hoog zijn. De ervaring leert dat deze kosten drastisch dalen wanneer schaalvergroting optreedt, terwijl de baten gelijk blijven. Dit komt doordat processen dan efficiënter ingestoken kunnen worden, en er door bestaande relaties minder afstemming nodig is. Tegelijkertijd blijven de baten per jongere gelijk, een voorzichtige inschatting geeft een gemiddelde van €16.891,92 per jongere.

Mocht het JPF traject 10 jaar regulier draaien in Venlo (dus 12 jaar inclusief de pilotfase), met een instroom van 50 jongeren per jaar en uitval van 2 jongeren per jaar, dan geeft dat het volgende beeld:

Jaar	Gemiddeld jaar niet in de pilot fase	Cumulatief over periode tot 2032 (pilot + 10 jaar JPF)
Aantal jongeren (incl. uitval)	96 per jaar (deels eerste jaar, deels tweede jaar)	495 (15 jongeren in de pilot, 50 per jaar instroom en gemiddeld 2 uitval per jaar)
Inzet Schuldregelaar	1.5 FTE per jaar	
Inzet Trajectbegeleider	3 FTE per jaar	
Inzet Projectleider	0.8 FTE per jaar	
Kosten totaal	€589.356,- per jaar	€6.473.487,-
Baten totaal	€844.550,- per jaar	€8.698.865,-
Saldo kosten baten	€255.195,- per jaar	€2.225.378,-¹

Het JPF is daarmee een aanpak die op de lange termijn veel meer oplevert dan dat het kost, én een die een groot aantal jongeren helpt aan een stabiele start van hun volwassen leven. In dit advies licht Rebel in detail toe waarom deze aanpak zo effectief is, hoe het JPF succesvol in de context van Venlo kan functioneren, en hoe de aanpak op de lange termijn goed geborgd en gefinancierd blijft.

¹ Dit is inclusief het laatste jaar waar de afrondingskosten en het gebrek aan nieuwe instroom voor een negatief saldo zorgen, en inclusief het eerste jaar met een instroom van 15 jongeren in plaats van 50.

1. Aanleiding

1.1 Jongeren met schulden (18-27 jaar) vallen tussen wal en schip

Jongeren met problematische schulden vallen nu vaak tussen wal en schip. Door gebrek aan structureel inkomen en de kans op terugval komen deze jongeren in de regel niet in aanmerking voor reguliere schuldhelpverlening. Zij verliezen hierdoor een perspectief op een betere toekomst. Dit leidt tot steeds grotere problemen op tal van deelgebieden zoals wonen, werk en psychische gezondheid. Dit is niet alleen een probleem voor de jongeren, maar ook een maatschappelijk probleem². Daarbij zijn de kosten voor hulp en begeleiding vaak erg hoog.

Openstaande rekeningen bij de zorgverzekeraar of telefoonprovider en geen betaalde baan leiden vaak tot schulden. Helaas valt een groot deel van de jongeren tussen de 18 en 27 jaar binnen die doelgroep. Onderzoek van het JPF Den Haag laat zien dat 1 op de 5 jongeren in die leeftijdscategorie met schulden kampt van gemiddeld 11.000 euro. Desalniettemin blijkt uit onderzoek van Nibud dat de oorzaak van de schulden lang niet altijd binnen de invloedssfeer van de jongere zelf ligt. Te hoge vaste lasten blijken bijvoorbeeld de grootste boosdoener.

Om te voorkomen dat jonge schuldenaren in een negatieve spiraal terecht komen, moeten zij schuldenvrij/schuldenzorgvrij worden gemaakt. Schuldenzorgvrij betekent in deze context dat jongeren ondanks resterende (overzichtelijke) schulden weer grip hebben op hun leven en vooruit kunnen kijken naar de toekomst, zonder zich in negatieve zin druk te hoeven maken over hun financiële situatie. De mogelijkheden om jongeren op deze manier te helpen ontbreekt vaak in het standaard aanbod van een gemeente. Jongeren hebben meestal beperkt toegang tot reguliere schuldhelpverlening. Het Jongeren perspectief Fonds (JPF) biedt hiervoor een oplossing.

1.2 Het Jongeren Perspectief Fonds (JPF)

Het bestaande stelsel van wet- en regelgeving is, helaas, niet altijd efficiënt en is soms zelfs een obstakel voor een effectieve aanpak van schulden met name bij de kwetsbare jongeren. Jongeren verdienen een kans om weer perspectief te krijgen op de toekomst. In veel gevallen betekent dit niet alleen dat er werk gemaakt moet worden van de schuldenproblematiek, maar dat ook op andere leefterreinen stappen moeten worden gezet om het leven weer op de rails te krijgen. Het JPF biedt deze mogelijkheden. Het JPF kijkt integraal naar de leef- en woonsituatie van de jongere en maakt een perspectiefplan op maat, met doelen waaraan de jongere gaat werken. Binnen het JPF worden jongeren waar mogelijk begeleid naar werk of school, of ondersteund in het continueren ervan. Aan schuldeisers wordt een saneringsbedrag geboden. In ruil daarvoor kwijt de schuldeiser de restschuld kwijt. Dit saneringsbedrag vormt een schuld tussen het JPF en de jongere. Dit vertalen we naar? een opgave voor de jongere om te werken aan zichzelf. Dit kan gaan om de actieve deelname aan het aanbod binnen het JPF, maar ook de inzet voor school of werk kan hierbinnen vallen. Daarnaast lopen

² Denk hierbij niet alleen aan de kosten bij sociale diensten, maatschappelijke opvang, kosten voor het treffen van een betalingsregeling door crediteuren, gedeelde inkomsten bij crediteuren, gedeelde bijdrage door ziekteverzuim en gedeelde bijdrage BBP, maar ook aan sociale problemen (zoals overlast etc.)

jongeren als tegenprestatie voor de schuldhulp een maatschappelijke stage om sociaal bewustzijn te creëren.

Het JPF komt niet in de plaats van het bestaande aanbod in Venlo. Het is nadrukkelijk een aanvulling op dit aanbod. Daar waar zinvol en wenselijk leggen we juist de verbinding om jongeren de kansen te bieden aan zichzelf en de toekomst te werken.

1.3 Leeswijzer

In dit advies verkennen we de methodiek van het JPF en beschrijven wij hoe wij denken dat dit in Venlo het meest effectief vormgegeven kan worden. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij de kaders zoals deze eerder in de gemeente Den Haag zijn beschreven en de lessen die daar, en op andere plekken, reeds zijn geleerd. Door dicht bij de eerder vastgelegde werkzame bestanddelen te blijven houden we de opties open om bij mogelijke opschaling na de pilot aan te kunnen sluiten bij het landelijke fonds. Binnen deze kaders zoeken we naar een optimale inrichting van een pilot in Venlo.

Achtereenvolgens gaan we in op de doelgroep van het JPF, de methodiek, de organisatorische inrichting en maken we inschatting van de kosten en besparingen.

2. Doelgroep

Praktijkervaring en recent onderzoek bevestigt het beeld dat het huidige aanbod van schuldhulpverlening in de praktijk niet altijd (voldoende) aansluit op de situatie van jongeren. Hierdoor is er voor een redelijk groot segment jongeren geen perspectief op een structurele oplossing. Gevolg hiervan is dat (deze) jongeren wegblijven bij de hulpverlening of vroegtijdig uitvallen zonder dat een oplossing voor de financiële situatie is gerealiseerd. Deze jongeren raken vervolgens verder in de problemen. Zij vallen vroegtijdig uit opleiding en/of werk en lopen ook psychisch vast. In dit hoofdstuk schetsen we beknopt de beoogde doelgroep en hun kenmerken. Zo weten we dat jongeren die niet werken, niet naar school gaan en/of laagopgeleid zijn doorgaans de meeste schulden hebben. Uit onderzoek van Nibud blijkt dat MBO-studenten vaker met schulden kampen dan studenten met een hoger opleidingsniveau. Van alle MBO-studenten ouder dan 18 jaar zou ongeveer 37% significante schulden hebben. In Venlo zijn er volgens gegevens van het CBS in het schooljaar 2019/2002 2881 MBO-studenten, waarvan 2121 boven de 18 jaar. Het aantal met significante schulden boven de 18 jaar komt dus neer op circa 784 MBO-studenten. Door de schulden zijn de jongeren ook moeilijk(er) te activeren.

Op basis van eerdere ervaringen concluderen we dat de aard en omvang van de doelgroep in Venlo niet wezenlijk zal afwijken van andere gemeenten in Nederland. Daarmee kan het JPF een significante bijdrage kan leveren aan het brede aanbod van instrumenten dat de gemeente Venlo aanbiedt om schuldenproblematiek aan te pakken. De kenmerken van de doelgroep in Venlo maken een grote aanpassing van de aanpak niet nodig. Wel is het van belang om te werken in nauwe samenwerking met, en in aansluiting op het reeds bestaande lokale en specifieke aanbod.

2.1 Op welke jongeren richten we ons?

De JPF-pilot richt zich op jongeren met problematische schulden die niet terecht kunnen in een regulier schuldhulptraject en/of die zich in een situatie bevinden waarbij ze ondersteuning nodig hebben op meerdere leefdomeinen. Het JPF is opgezet voor jongeren van 18 tot 27 jaar met problematische schulden die daardoor worden belemmerd in hun maatschappelijke ontwikkeling, waardoor ze dreigen uit te vallen of al uitgevallen zijn. De aanwezigheid van schulden, zonder zicht op een structurele oplossing, maakt dat ze vooral gericht zijn op korte termijn acties (ad hoc oplossingen) en hiermee het lange termijnperspectief uit het oog verliezen. Ook kunnen psychische en mentale klachten ontstaan. Bij jongeren is dit sterker omdat zij minder levenservaring hebben. De ervaring leert dat een nadere definiering van de doelgroep vaak eerder beperkend werkt voor de aanpak, dan dat het helpt. Daar waar toeleidende instanties de overtuiging hebben dat jongeren problematische schulden hebben, beperkt of geen inkomen en uitdagingen op andere leefterreinen kan het JPF een uitkomst bieden. Dit zal echter van geval tot geval beoordeeld worden. Het beschrijven van meer randvoorwaarden zien we als onwenselijke inperking van de beslissruimte van professionals.

We hanteren een aantal stelregels om de begeleiding van jongeren in te richten, afhankelijk van hun kenmerken. Zo kan de ondersteuning op maat in Venlo middels het JPF worden ingezet voor:

1. Jongeren zonder (voldoende) startkwalificatie: het alsnog behalen van een startkwalificatie gaat hierbij vóór werk.

2. Jongeren die al een opleiding volgen maken deze bij voorkeur af.
3. Werkloze jongeren: bij geen (of onvoldoende) startkwalificatie worden eerst de opleidingsmogelijkheden verkend. Als deze er niet zijn, volgt toeleiding naar werk.
4. Werkende jongeren: Vaak zien we dat door de aanwezigheid van problematische schulden de jongeren dreigen hun baan te verliezen. Het doel is de jongeren aan het werk te houden, ze schuldenzorgvrij te maken en ze kennis en vaardigheden te bieden om recidive te voorkomen.

Het reguliere traject schuldhelpverlening lijkt voor werkende jongeren voor de hand te liggen. Sommige jongeren hebben echter (tijdelijk) stevige begeleiding nodig die breed inzet op de diverse leefgebieden. De JPF-aanpak biedt deze integrale begeleiding. Ook hier geldt dat we jongeren willen helpen waar de reguliere aanpak weinig tot geen kans van slagen heeft. Het betreft vaak jongeren die mogelijk al bekend zijn bij hulp- en dienstverlening en daarin nog niet tot een structurele en duurzame oplossing zijn gekomen. Vaak treffen we weinig vertrouwen aan in hulpverlening. Dit zal overwonnen moeten worden. We laten jongeren niet los. We werken samen aan de uitdagingen totdat we de overtuiging hebben dat jongeren zelfstandig het leven vol perspectief tegemoet kunnen zien.

3. Een JPF-aanpak in Venlo

In dit hoofdstuk staat de aanpak en inrichting van de pilot centraal. Het JPF heeft een aantal bepalende kenmerken die we ook in Venlo graag willen vormgeven. In dit hoofdstuk beschrijven we ons advies over hoe deze kenmerken op praktische wijze vertaald kunnen worden in Venlo, en welke rolverdeling daar het beste bij past.

3.1 Het JPF is teamwerk

Een integrale aanpak vraagt om integrale samenwerking van professionals. De wereld van schuldhulpverlening en de wereld van jongerenwerk zijn vaak gescheiden. In het JPF bundelen we deze krachten, tenminste tot het moment dat partijen elkaar blind weten te vinden. In de terminologie van het JPF werken we met trajectbegeleiders en schuldregelaars. Het is wenselijk om deze rollen expliciet te benoemen en intensief samen te laten werken, zeker in de beginfase. Daarbij zal zeker gelden voor de trajectbegeleiders dat er onverdeelde aandacht nodig is voor deze groep en de (mentale) ruimte om echt vanuit de principes van het JPF te werken. Gelet op de aard van de doelgroep vraagt dit namelijk om soms buiten de lijntjes te kleuren, creatief te zijn en het netwerk slim te verbinden.

Het is van belang om in de pilot te zorgen dat er een JPF-team geformeerd wordt bestaande uit een:

- Trajectbegeleider
- Schuldregelaar/Budgetbeheerder
- Kwartiermaker, later Projectleider

Voordelen van een JPF-team:

1. Trajectbegeleider en schuldregelaar hebben korte lijnen waardoor er sneller en effectiever aan leefgebieden en schulden tegelijk gewerkt kan worden;
2. Trajectbegeleider en schuldregelaars kunnen makkelijker kennisdelen over de nieuwe werkwijze;
3. Samen sta je sterk;
4. Continuïteit is beter geborgd;
5. Zichtbaarheid is groter.

3.1.1 Trajectbegeleiders

Als trajectbegeleider JPF ben je mentor, trajectbegeleider en maatschappelijk werker tegelijk. De kern is aansluiten op de leefwereld en de sociale omgeving van de jongeren. De jongere zelf, de concrete situatie, de mogelijkheden en belemmeringen zijn je vertrekpunt. Je sluit aan bij de jongere, maar behoudt ook de regie. Je bent in staat om de jongere op een positieve wijze te benaderen en aan te spreken op zijn/haar gedrag en in zijn/haar kracht te zetten. Je bouwt met de jongere een vertrouwensband op, waarbij je de jongere begeleidt bij het realiseren van doelen binnen de verschillende domeinen. Denk aan scholing en opleiding, werk, schuldregeling, sociaal netwerk,

leefsituatie, woonsituatie, etc. Je zoekt, vindt en verbindt jongere en bestaande voorzieningen. Waar deze onvoldoende zijn biedt je zelf de gevraagde ondersteuning.

Deze jongeren hebben vaak het gevoel dat zij niet geholpen kunnen worden. Daarom is het belangrijk om eerst te investeren in het opbouwen van een vertrouwensrelatie. Van daaruit werk je met de jongere aan gedrag, persoonlijke ontwikkeling, netwerk en maatschappelijke participatie.

Wat vragen we in de begeleiding van jongeren in de JPF-aanpak (grondhouding):

- Geen negen tot vijf mentaliteit, ook buiten deze tijden sta je indien nodig klaar
- Oprechte belangstelling in de jongeren
- Belonen van goed gedrag, begrenzen van slecht gedrag
- Oordeel loos en onbevangen zijn
- Jongeren in hun kracht zetten door ze aan te spreken op hun eigen mogelijkheden
- Een analyse kunnen maken van de situatie van de jongeren, komen tot signaleringen en oplossingen
- Integrale mindset waarin je met de partijen rondom de jongeren afspraken maakt wie wat doet. Gezamenlijk de jongeren aanspreken op afspraken (afstemmen, belangen behartigen jongeren, regie)
- Met de jongeren zo nodig mee naar afspraken met instanties/school, met de instanties om tafel.

Op basis van bovenstaande competenties kunnen trajectbegeleiders verbinding maken met jongeren en een wezenlijk verschil maken in het perspectief dat deze jongeren hebben.

3.1.2 Schuldregelaars

De schuldregelaar richt zich primair op de schulden van de jongere, maar voelt zich net zo verantwoordelijk voor de bredere ontwikkeling van de jongere als de trajectbegeleider. Aanvullend op de competenties zoals deze gelden voor de schuldregelaar is kennis van, en affiniteit met schuldhulpverlening en schuldsanering van belang. Bij het sanering van schulden werken we in de regel op basis van turbofinanciering. Het ontwikkelen van snelheid en tempo is belangrijk om ook breder met een jongere stappen te kunnen zetten. Binnen het JPF worden schulden tegen een vast percentage gesaneerd. Inzet is om de schuldeisers, zonder enige wettelijk grondslag (dus puur op basis van maatschappelijk meerwaarde) te overtuigen om mee te werken met het saneringsvoorstel. Dit betekent dat je een stevige, bevlogen maar ook communicatief sterke schuldregelaar bent. Je hebt hierbij niet alleen het belang van de jongere maar ook het belang van de schuldeiser voor ogen. Je gaat hierbij strategisch tactisch te werk. Daarnaast moet je:

1. Creatief en flexibel durven zijn. Bij het JPF wijken we af van de geijkte reguliere banen en werken we vernieuwend waar dit kan. Openminded zijn is dus belangrijk;
2. Een vermogen tot samenwerken hebben met interne en ook externe partners;

3. Klantgericht zijn en kunnen luisteren. Open en authentieke aandacht hebben voor de jongeren en daarin geduld hebben;
4. Doorzettingsvermogen, overtuigingskracht en sterke communicatieve vaardigheden hebben;
5. Een integrale mindset rondom jongeren hebben, actief contact kunnen maken en kunnen schakelen met schuldeisers en andere partijen rondom jongeren waar nodig.

3.1.3 Kwartiermaker / projectleider

We erkennen binnen het JPF de behoefte aan een kwartiermaker of projectleider om het geheel in goede banen te leiden, te sturen op resultaat en de verbinding te leggen binnen de gemeentelijke organisatie en met andere instanties. Zeker in de beginfase is er veel regelwerk rondom de toegang van jongeren, de financiën, eventueel huisvesting, verankering in beleid, afstemming met afdelingen en andere organisaties, communicatie, contact met bredere netwerken, monitoring en evaluatie en ga zo maar door. Daarnaast leren de ervaringen dat er vanuit trajectbegeleiding en schuldregelen behoefte is aan een klankbord en stuur op doelen en kaders. Naarmate de pilot vordert kan een kwartiermaker zich richten op de opschaling en/of de borging van het JPF in het aanbod van de gemeente. Naarmate steeds meer zaken zijn ingeregeld en taken, verantwoordelijkheden en werkwijze eigen zijn gemaakt wordt de projectleider steeds meer meewerkend voorman of vrouw.

3.2 Aanpak JPF op hoofdlijnen

In deze paragraaf beschrijven we de aanpak binnen het JPF op hoofdlijnen. Dit is hoe processen er ook in Venlo uit kunnen zien.

Fasering JPF

De JPF-aanpak kent de volgende fase:

- a. Aanmelding en intake
- b. Stabilisatie en opstellen perspectiefplan
- c. Organiseren Budgetbeheer
- d. Trajectbegeleiding (uitvoering)
- e. Schuldregeling (uitvoering)
- f. Nazorg

Fase A. Aanmelding en intake

Aanmelding kan lopen via verschillende partners in de stad. Hierbij valt te denken aan de wijkteams, huisartsen, jongerenwerk, reguliere schuldhulpverlening en zo verder. Het is in principe aan de projectleider om te beoordelen of een jongere past bij het JPF. Voor toelating tot het JPF-traject gelden in principe vijf basiscriteria:

1. Leeftijd: De jongere is minimaal 18 en maximaal 27 jaar (op het moment van aanmelding).
2. Woonplaats: De jongere woont in Venlo (beschikt over huisvesting)

3. Schuldensituatie: De jongere heeft een problematische schuldsituatie, die hij/zij niet op eigen kracht structureel kan oplossen. Er zijn geen betwiste schulden en de schulden zijn bekend.
4. Regulier traject niet mogelijk: De jongere komt niet in aanmerking voor een regulier traject schuldhulpverlening. Daarnaast is er sprake van problemen binnen 1 of meer leefgebieden.
5. Motivatie: Het JPF is niet niks. We verwachten van de jongere dat ze actief meewerken. Denk hierbij onder andere aan:
 - Komen op gemaakte afspraken, zich hiervoor inzetten;
 - Geen nieuwe schulden maken, zich hiervoor inzetten;
 - Het volgen van een coachingstraject: individueel en/of in groepsverband;
 - Het volgen van trainingen en cursussen over financiën en andere leefgebieden;
 - Het volgen van een maatschappelijke stage, als tegenprestatie;
 - Budgetbeheer: lopende verplichtingen worden met de gelden van de jongeren voldaan.

Er kunnen redenen zijn op basis waarvan een jongere niet goed geholpen kan worden door het JPF. Zogenaamde contra indicaties. Denk hierbij aan jongeren:

- die niet beschikken over huisvesting;
- waarbij de mate of aard van de psychische problematiek maakt dat ze aan 1 of meer JPF onderdelen niet kunnen meedoen;
- waarbij sprake is van criminaliteit;
- met een actieve verslaving wat maakt dat ze aan 1 of meer JPF onderdelen niet kunnen meedoen en waarvoor nog geen behandeling is voorzien;
- met een verstandelijke beperking wat maakt dat ze aan 1 of meer JPF onderdelen niet kunnen meedoen;
- die niet bereid zijn tot deelname aan het volledige aanbod van JPF. JPF vraagt motivatie en commitment van de jongere. JPF betreft naast schuldsanering namelijk 1 op 1 coaching, groepscoaching, trainingen en voorlichting. Jongere wordt waar mogelijk toegeleid naar opleiding of werk. En waar nodig aangemeld bij flankerende hulpverlening voor aanvullende specialistische inzet.
- Als de (schulden)situatie van de jongere een schuldsanering actief in de weg staan/niet mogelijk maken. Denk hierbij aan schulden die de jongere niet erkend, een (te) groot aandeel schulden die te kwader trouw zijn ontstaan (diefstal, heling, fraude) die niet regelbaar zijn, ontbreken van inzicht in de schuldsituatie en een (te) groot aandeel recente schulden.

Uiteindelijk is het aan de projectleider om op basis van de aanmelding en eerste gesprek te besluiten of een jongere al dan niet kan worden toegelaten tot de volgende fase. In fase B nemen

trajectbegeleiders, schuldregelaars en projectleider de tijd om door nadere kennismaking te inventariseren of aan de criteria kan voldoen.

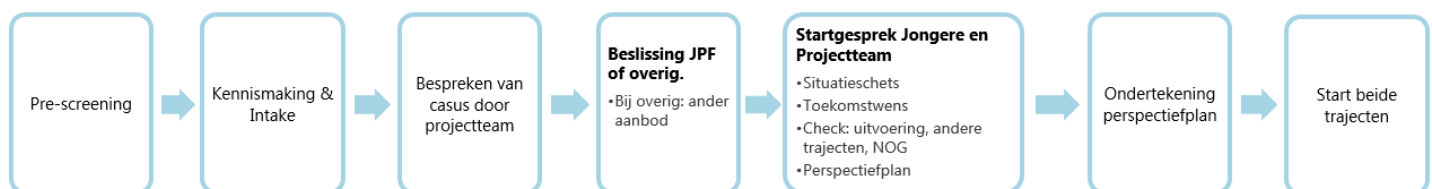
Fase B. Stabilisatie en opstellen perspectiefplan

Bij alle jongeren die worden toegelaten tot het JPF Venlo pilot starten we met een kennismakingsfase waarin we samen met jongere de situatie in kaart brengen en toewerken naar een perspectiefplan op maat. Met daarin aandacht voor zowel korte als lange termijn doelen. De (traject)begeleiders in Venlo maken hierbij in het proces continu de afweging tussen snelheid en doorpakken van problemen aan de ene kant en kwaliteit/zorgvuldigheid om tot voldoende balans te komen aan de andere kant. Snel doorpakken waar dit kan en even (zo kort mogelijk) pas op de plaats voor borging van elementaire basisbehoeften waar de complexiteit van de casus daar specifiek om vraagt.

Wanneer de ergste zorg is weggenomen, kan de jongere zich focussen op manieren om weer duurzaam financieel gezond te worden. De (traject)begeleider helpt door de jongere te coachen en te begeleiden, zodat de jongere in de toekomst de juiste beslissing kan nemen. De problemen op verschillende leefgebieden worden in kaart gebracht en aangepakt. Waar nodig in directe samenwerking met de benodigde (specialistische) dienstverlening.

De stabilisatie van de jongere met schulden kent een andere aanpak dan die in het reguliere traject vanwege de integraliteit. Vooraf aan de begeleiding en schuldregelen vindt er eerst een screeningsperiode plaats. Dit om ervoor te zorgen dat we het traject zo optimaal mogelijk kunnen inzetten voor de jongere en zorgen dat we uiteindelijk het doel schuldenzorgvrij kunnen behalen. De stabilisatie fase duurt ca. 6 weken.

Hieronder beschrijven we de stappen in fases A & B:

Deze fase eindigt met het duidelijk in beeld hebben van de uitdagingen, mogelijkheden en beperkingen van de jongere en een perspectiefplan waarin omschreven staat wat de doelen zijn en welke taken en verantwoordelijkheden zowel de jongere, als ook de professionals hebben om samen te werken aan het perspectief voor de toekomst.

Fase C. Budgetbeheer organiseren

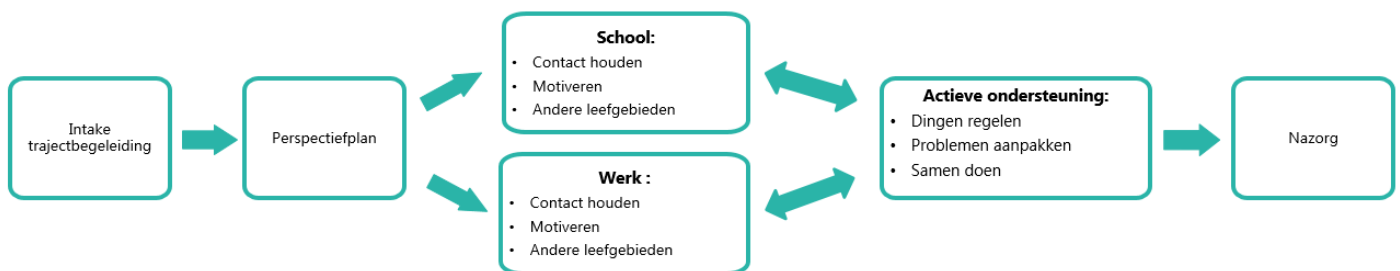
Eerdere ervaringen hebben geleerd dat budgetbeheer (BBR) bij jongeren in de eerste periode echt nodig is. Niet om de verantwoordelijkheid over te nemen, maar om rust te creëren bij jongeren en vertrouwen bij schuldeisers. Maar ook om een jongere te beschermen tegen impulsiviteit. In de regel is dit een taak die de schuldregelaar kan oppakken. Het JPF team kijkt samen met de jongere hoelang budgetbeheer nodig en wenselijk is.

Fase D. Trajectbegeleiding JPF

In dit onderdeel gaan we in op de begeleidingsfase. De trajectbegeleiding is intensiever dan alleen een dagbesteding hebben en de jongere zal ook hierin zijn verantwoordelijkheden moeten oppakken. Er wordt gekeken wat er nodig is om jongeren weer naar school te kunnen brengen of ze aan het werk te krijgen. Vaak zien we een eerste stabilisatie fase waarna langzaam weer kan worden opgebouwd. De meeste jongeren kunnen niet direct de stap naar school of werk zetten. Er wordt vaak eerst gewerkt aan de noodzakelijke competenties.

De jongeren staan in contact met de trajectbegeleider. Meestal gaat dit laagdrempelig via WhatsApp. In het JPF-team wordt de casus besproken en afgestemd wat er moet gebeuren en wie die taak op zich neemt. Eén keer per maand vindt er een gesprek van circa 1,5 uur plaats tussen de jongere en de trajectbegeleider waarin wordt besproken waar hij staat, waar hij naar toe wil en wat hij hiervoor nodig heeft. De trajectbegeleider staat daarnaast klaar voor de jongere wanneer deze nodig is. De trajectbegeleider helpt de jongere, gaat mee naar afspraken als dat nodig is. In essentie doet de trajectbegeleider alles om de jongere te helpen zelf de regie weer op te pakken.

In onderstaand overzicht beschrijven we hoe fase D eruit kan zien vanuit het perspectief van de trajectbegeleider:

Fase E. Schuldregelen JPF

Aan de basis van het JPF traject staat het regelen van de schulden. Zowel de schuldeisersbenadering als de wijze van aflossen zijn specifiek op de doelgroep afgestemd. We lichten hieronder de aanpak kort toe.

We hebben grofweg twee smaken binnen het JPF. JPF Natura en JPF Regulier:

Binnen het JPF Natura vallen jongeren zonder inkomen (door school of andere oorzaken). Afhankelijk van de leeftijd van de jongere biedt het JPF de schuldeisers 5% of 10% van de schuld aan. Om de schuldeisers hierbij maximaal tegemoet te komen wordt gewerkt met een effectief kredietpercentage van 0%³. De jongere moet in ieder geval een maatschappelijke stage verrichten als tegenprestatie.

Binnen het JPF Regulier helpen we jongeren die beschikken over een inkomen dat structureel boven bijstandsniveau uitkomt. Het hebben van schulden mag niet lonen. Daarom verwachten we dat deze

³ Het effectieve kredietpercentage betreft het bruto krediet dat in rekening wordt gebracht als kosten voor het te verstrekken krediet. Zodra de kosten voor het te verstrekken krediet zijn verrekend heeft men het netto krediet dat wordt ingezet voor de schuldeisers. Binnen JPF wordt door te werken bij JPF natura met een kredietpercentage van 0% geen kosten doorberekend aan de schuldeisers, waarmee het voorstel gunstig uitpakt voor de eisers.

groep jongeren aflost aan het verstrekte saneringskrediet op basis van hun financiële draagkracht. Dit voor een periode van 3 jaar. Daarnaast verrichten ook deze jongere een maatschappelijke stage als tegenprestatie. Door deze jongeren tevens het verstrekte saneringskrediet geldelijk te laten aflossen, voorkomen we dat we een verkeerd signaal ("het maken van schulden loont") afgeven.

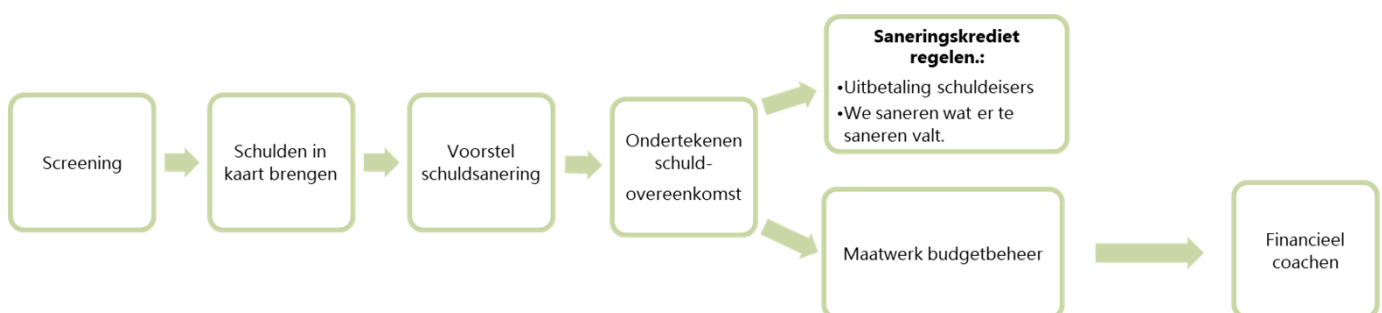
De ervaring leert dat zeker in het geval van een pilot bijna alle jongeren vallen in de categorie JPF Natura. Aan alle schuldeisers bieden we, afhankelijk van de leeftijd van de jongere en de hoogte van het inkomen, eenzelfde percentage aan. Onze ambitie hierbij is om schulden zo snel mogelijk op te lossen en energie te steken in het verbeteren van het perspectief en de financiële gezondheid van de jongere. Het kan hierbij behulpzaam zijn om in te zetten op collectief schuldregelen. Dit komt de snelheid en consistentie ten goede.

De maatschappelijke stage wordt ingezet als tegenprestatie voor het traject JPF in het algemeen en het verstrekte saneringskrediet in het bijzonder. Door de maatschappelijke stage krijgt de jongere verantwoordelijkheidsgevoel en doet hij of zij werkervaring op. Daarnaast kan het positief bijdragen aan het zelfbeeld en draagt het bij aan dagbesteding.

Binnen het JPF-team neemt de schuldregelaar elke 3 maanden contact op met de jongere. Inzet van dit contact is nagaan hoe het gaat. Onderwerpen die hierbij aan de orde komen: zijn financiële situatie op dat moment, actuele ontwikkelingen, communicatie met schuldeisers die contact hebben opgenomen, check op nieuwe schulden, etc.

De actuele situatie wordt in beeld gebracht en waar nodig worden samen met de jongere de benodigde acties uitgezet. Ook vindt standaard terugkoppeling plaats naar de trajectbegeleider die op zijn of haar beurt de input kan gebruiken voor coaching. In deze check wordt eveneens de status van budgetbeheer onder de loep genomen en daar waar nodig opgebouwd of afgebouwd.

Hieronder beschrijven we hoe fase C en E eruit kunnen zien vanuit het perspectief van de schuldhulpverlener:

Fase F. Nazorg

Al met al duurt het JPF traject drie jaar. Voor sommige jongeren kan het eerder afgerond worden, maar in essentie staat er twee jaar voor de daadwerkelijke begeleiding en een jaar voor de nazorg. De intensiteit van de ondersteuning zal dalen naarmate de tijd vordert en jongeren het leven al meer op de rit hebben staan.

3.3 Inrichting JPF Venlo

De gemeente Venlo wil starten met een JPF pilot waarin 15 jongeren worden begeleid en geholpen. Dit is van belang gelet op de benodigde capaciteit en daarmee ook het benodigd budget. Om de 15 jongeren te kunnen helpen zal een team nodig zijn, in onderstaande paragraaf beschrijven wij ons advies voor de rolverdeling binnen dit team die goed past binnen de Venlose structuur.

Zoals aangegeven bestaat een JPF team idealiter uit een kwartiermaker / projectleider, een trajectbegeleider en een schuldregelaar. Op basis van verschillende gesprekken met verschillende partijen in Venlo constateren we dat de beoogde competenties verdeeld zijn over verschillende organisaties. Zo is er een gemeentelijk schuldhulpverleningsteam, is de feitelijke schuldregeling belegd bij PLANgroep en doet Incluzio en jongerenwerk/trajectbegeleiding, waarbij ook aandacht uitgaat naar armoede en schulden.

Ons advies is om de dagelijkse projectleiding in ieder geval tijdens de pilotfase te beleggen bij de gemeente Venlo. Hierdoor zijn de lijnen kort en kan al hetgeen nodig is om voortvarend te starten ook 'binnendoor' worden georganiseerd. Wel vraagt de functie van kwartiermaker/projectleider om een aantal specifieke competenties, die verschillen van de competenties die er op dit moment binnen de betrokken afdeling van de gemeente zijn. Een projectleider extern inhuren als gemeente is een goede manier om deze competenties wel binnen te halen, en tegelijkertijd korte lijnen te borgen door deze projectleider deel te laten zijn van de gemeentelijke afdeling.

In Venlo is de gemeentelijke schuldhulpverlening op een unieke manier geregeld, die ook de uitvoering van het JPF raakt. Op dit moment werkt de gemeente samen met PLANgroep. De klantadviseur van de gemeente beoordeelt welke op welke ondersteuning een inwoner is aangewezen. Als dat een schuldregeling is, wordt deze schuldregeling door PLANgroep uitgevoerd. In de context van het JPF, vraagt het schuldregelen meer van een professional dan puur alleen het schuldsaneren. Ons advies is daarom om deze rol bij de klantadviseurs van de gemeente Venlo te leggen, waarbij zij ook korte lijnen hebben met PLANgroep voor het schuldsaneren. Hiervoor moeten wel aparte afspraken met PLANgroep worden gemaakt, omdat de schuldsanering voor JPF-jongeren anders zal werken dan in de reguliere schuldhulpverlening. Vanuit het perspectief van de jongere, is de klantadviseur vervolgens de schuldregelaar, en PLANgroep zal daarom geen actieve rol spelen in het JPF-projectteam en het contact met de jongere. Goede afstemming tussen de klantadviseur en PLANgroep is essentieel om deze rolverdeling te laten slagen. Ook moet er voldoende aandacht worden besteed aan het creëren van commitment bij PLANgroep om deze schuldsaneringstrajecten tot een succes te maken; dit omdat zij, in tegenstelling tot andere JPF trajecten in het land, geen zicht hebben op de jongere waarvoor ze de sanering regelen.

Voor de rol van trajectbegeleider is het advies van Rebel om jongerenwerkers van Incluzio in te zetten. Incluzio heeft al een team met jongerenwerkers die geschikt zouden zijn als trajectbegeleider en lid van de projectgroep, ook is er vanuit Incluzio veel enthousiasme voor de JPF aanpak en oppakken een actieve rol. Het interne netwerk van Incluzio kan daarnaast ook gebruikt worden om jongeren op andere leefgebieden snel hulp te kunnen bieden. Wel moet ook bij Incluzio worden gekeken naar beschikbare capaciteit in de organisatie om de benodigde inzet te kunnen leveren. Bij de verdere uitwerking van de inrichting van JPF Venlo moet dit nog worden gespecificeerd.

4. Kosten en besparingen

Om een gefundeerd besluit te kunnen nemen over de start van een JPF Venlo pilot, is het van belang om zicht te hebben op de kosten die samenhangen met deze pilot. Daarnaast is het de vraag in welke mate de kosten opwegen tegen de baten. Hierbij moet rekening gehouden worden met het meerjarig perspectief. De kosten in een pilotfase zijn immers relatief hoog. In deze fase moet geïnvesteerd worden in de samenwerking met partners. Afspraken moeten worden gemaakt en processen worden vastgelegd. In latere fases kan gebruik gemaakt worden van deze afspraken en wordt de aanpak meer 'gemeengoed'. Daarbij gaan we ervan uit dat we in de pilot een beperkt aantal jongeren laten instromen. De volledige kosten slaan daardoor neer op de baten die we realiseren bij een relatief beperkt aantal jongeren. Om deze reden beschrijven we niet alleen de kosten en opbrengsten van de pilot, maar geven we eveneens een doorkijk naar een meerjarig perspectief. Het is mede vanuit dit perspectief dat een besluit over de start van een pilot zal moeten worden gezien.

In deze fase kunnen we een eerste inschatting maken van de kosten en besparingen. De cijfers die we hier presenteren zijn gebaseerd op kengetallen en geven een goede indicatie van de kosten en besparingen.

Met betrekking tot de pilot gaan we ervan uit dat eenmalig kosten gemaakt zullen worden. Op basis van een positief besluit omtrent het meerjarig voortzetten van de aanpak kunnen andersoortige afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld met stichting JPF omtrent deelname aan het publiek-private fonds. In hoofdstuk vijf geven we hier een korte beschouwing van.

4.1 Context

In overleg hebben we vastgesteld dat we ervan uitgaan dat we in de pilotfase aan de slag gaan met 10 – 15 jongeren. De kosten en opbrengsten zijn op basis van 15 jongeren doorgerekend.

Zoals eerder aangegeven betekent het feit dat we met 10 - 15 jongeren starten dat we met deze jongeren een afspraak maken om ze twee jaar te begeleiden en daarnaast een jaar nazorg bieden. Het is van belang om te realiseren dat de kosten daarmee een periode van tenminste twee jaar beslaan. De personele inzet zal in ieder geval twee jaar geboden moeten worden. Ook als op een eerder moment besloten wordt om af te zien van structurele inzet van het JPF Venlo. Hierbij is het wel zo dat de personele inzet kleiner wordt naarmate de tijd vordert. De begeleiding is in de beginfase het meest intensief. Afhankelijk van wat er nodig is om de jongeren weer perspectief te bieden is er in het tweede jaar meer of minder begeleiding nodig. Ervaring leert dat de intensiteit sterk afneemt in het tweede jaar. De nazorg die we willen kunnen bieden na deze twee jaar is weinig intensief.

Rekentechnisch gaan we ervan uit dat de begeleiding twee jaar gegarandeerd zal moeten zijn. We strepen de extra inzet met betrekking tot nazorg weg tegen de verminderde inzet in jaar twee. Overigens zijn deze kosten alleen relevant op moment dat na de pilot het JPF wordt stopgezet. Als er wel een verlenging plaatsvindt, dalen de relatieve kosten sterk door het toenemen van het aantal jongeren in het programma.

4.2 Kosten

In deze paragraaf beschrijven we de kosten die samenhangen met de JPF pilot in Venlo. Grofweg zijn er vier primaire kostenposten:

- Personele inzet
- Saneringskosten
- Bureaunkosten
- Overige kosten

Hieronder beschrijven we ieder van deze kostenposten kort en geven we aan hoe we tot een inschatting van deze kosten zijn gekomen. In het kader van de pilot is het van belang dat de gemeente op enig moment moet kunnen besluiten om de pilot te beëindigen, of er voor te kiezen om de pilot om te zetten in een reguliere, meerjarige aanpak. Om de keuzevrijheid te hebben om op enig moment af te kunnen zien van een vervolg is het van belang om niet in deze fase al meerjarige afspraken te maken of contracten af te sluiten. Als zodanig gaan we ervan uit dat de kosten van de pilot in eerste aanleg direct vanuit gemeentemiddelen worden voldaan.

4.2.1 Personele inzet

De jongeren in de pilot worden begeleid door professionals. Zoals eerder beschreven betreft dit in de pilot een projectleider, een schuldregelaar en een trajectbegeleider. Gelet op het ontwikkelwerk dat in de pilot zal plaatsvinden is de personele inzet in de pilotfase relatief zwaar. We gaan ervan uit dat in de pilot een inzet gevraagd wordt van⁴:

- Projectleider 0,5 fte
- Trajectbegeleider 0,5 fte
- Schuldregelaar 0,3 fte

Trajectbegeleiding en Schuldregelen kan worden ingevuld door professionals die hier samen 0,8 fte aan besteden. Eerdere ervaringen leren dat het moeilijk is om met betrekking tot de trajectbegeleiding reguliere aanpak en JPF aanpak te moeten combineren in een functie. Het JPF vraagt aandacht op het moment dat het gevraagd wordt. Dit past niet goed bij het opknippen van de werkagenda.

Voor de rol van schuldregelaar gaan we ervan uit dat de begeleiding rond schulden richting jongeren door de gemeentelijke klantadviseurs wordt ingevuld en dat deze actief deel uitmaken van het JPF team. Zij kunnen vervolgens concrete opdracht tot schuldsanering neerleggen bij PLANgroep. Rebel adviseert de gemeente Venlo om hier met PLANgroep additionele afspraken over te maken.

De rol van trajectbegeleider kan worden ingevuld door Incluzio. Er moeten nog nadere afspraken gemaakt worden omtrent de invulling van deze rol, zowel in termen van bezetting, als in termen van kosten.

⁴ Hierbij is een inschatting gemaakt gebaseerd op ervaringen elders en de lokale context in Venlo. Deze inschatting kan anders worden (en daarmee ook andere kosten opleveren) bij een nadere invulling van de pilot.

In de businesscase gaan we ervan uit dat de laatste maanden van 2020 gebruikt worden om op te starten en de noodzakelijke afspraken gemaakt worden om te starten. Wellicht dat we met een klein aantal jongeren nog kunnen starten. We zien 2021 en 2022 als de jaren waarin het programma volledig draait en het aantal jongeren oploopt tot 15. In 2023 is alleen nog sprake van nazorg. Deze kosten zijn beperkt. In onderstaand overzicht beschrijven we de verwachte personeelskosten voor elk van de jaren.

Personele kosten JPF Pilot	Inzet (%) voor de pilot	Schatting kosten fulltime per jaar	Kosten 2 jaar pilot (2021 en 2022)
Schuldregelaar	0.3	€70.000,-	€42.000,-
Trajectbegeleider	0.5	€70.000,-	€70.000,-
Projectleider	0.5	€100.000,-	€100.000,-
Totaal			€212.000,-

Bovenstaande raming gaat uit van een pilot die geen vervolg krijgt. Mocht, en daar gaan we wel vanuit, de pilot succesvol zijn, dan zal in het tweede deel van 2022 toegewerkt kunnen worden naar een structurele inzet, waarbij we een toenemend aantal jongeren kunnen helpen. Deze opschaling betekent een grote daling in de relatieve kosten. Vanzelfsprekend maken we op dat moment een nieuwe business case.

4.2.2 Saneringskosten

Een tweede kostenaspect in de pilot betreffen de saneringskosten. In het kader van het JPF saneren we de schulden van jongeren. Daarin maken we onderscheid tussen JPF natura (inkomen onder bijstandsniveau) en JPF regulier (inkomen boven bijstandsniveau). Het JPF werkt met vaste saneringspercentages. De saneringspercentages die daarbij horen zijn respectievelijk 5% en 10% versus 15% en 20%.

Om een inschatting te maken welke schulden Venlose jongeren hebben en welke saneringspercentages daarbij horen moeten we kennis hebben van de exacte schuldenproblematiek van de jongeren in de pilot. Deze ontbreken logischerwijs op dit moment nog. We hebben ons daarom gebaseerd op ervaringsgegevens uit Den Haag en veronderstellen dat de verhouding in Venlo gelijkend is aan de verhoudingen in Den Haag, zo niet lager.

We gaan er in de pilotfase vanuit dat we alleen te maken krijgen met JPF Natura, omdat dit in eerdere pilots ook het geval bleek. Om een eerste berekening te kunnen maken van de kosten, rekenen we daarom met een gemiddeld saneringspercentage van de saneringspercentages die bij JPF Natura horen van 8% en de gemiddelde schuld van de jongeren uit de pilot van JPF Den Haag. We gaan voor dit rekenvoorbeeld uit van 15 jongeren in de pilot van JPF Venlo.

Gemiddelde schuld jongere	Gemiddeld saneringspercentage jongere	Gemiddeld saneringsbedrag per jongere	Aantal jongeren	Inschatting totale saneringskosten
€18.313,93	8%	€1.465,11	15	€21.976,7

4.2.3 Bureaukosten

Om de pilot vorm te kunnen geven worden bureaunkosten gemaakt. Hieronder verstaan we alle fysieke kosten die nodig zijn om de pilot mogelijk te maken. Denk hierbij aan huisvesting, mogelijk website, ict-faciliteiten, papier etc. Daarbij is het wenselijk om een beperkt budget aan te houden voor onvoorzien kosten die op enig moment gemaakt moeten worden om een jongere acuut te kunnen helpen. Op basis van ervaringen elders rekenen we met een totaalbedrag van **€ 25.000,-**. De exacte kosten hiervan zijn sterk afhankelijk van de mate waarin het lukt om gebruik te kunnen maken van bestaande faciliteiten en afspraken.

4.2.4 Overige kosten

Onder overige kosten verstaan we kosten voor evenementen, vergoeding jongeren, reiskosten personeel, on-the-job trainingen enzovoort. We hebben geconstateerd dat het wenselijk is om in de pilot fase wat tijd te investeren in het trainen van de begeleiders in de pilot. Daarnaast gaan we ervan uit dat de jongeren die mee gaan draaien in de JPF-pilot ook gebruik kunnen maken van het aanbod dat andere organisaties in Venlo reeds bieden. Dit vraagt aanvullend budget. We ramen de overige kosten in totaal op **€ 30.000,-**.

4.2.5 Totale kosten pilot

Bovenstaande inschattingen leiden tot onderstaande inschatting van de totale kosten voor de pilot. Bij een aantal van de kostenposten zal het zwaartepunt op het eerste jaar liggen, bijvoorbeeld doordat de schuldsanering vroeg in het proces zal worden opgepakt, en doordat een groot deel van de bureaunkosten een eenmalige uitgave zal zijn. Per jaar ziet dit er als volgt uit:

Type kosten	2021	2022	Totaal over 2 jaar
Personeelskosten	€106.000,-	€106.000,-	<i>€ 212.000,-</i>
Saneringskosten	€21.976,7	€0,-	<i>€ 21.976,7</i>
Bureaunkosten	€20.000,-	€5.000,-	<i>€ 25.000,-</i>
Overige kosten	€15.000,-	€15.000,-	<i>€ 30.000,-</i>
Totaal	€162.976,7	€126.000,-	€ 288.976,7

4.3 Besparingen

Onder de baten verstaan we de waarden van de effecten die de belanghebbenden ondervinden. Dit zijn deels effecten met een incasseerbare waarde die in geld kunnen worden uitgedrukt. Deels zijn het effecten met een immateriële waarde die niet of moeilijk in financiële termen zijn uit te drukken. Bijvoorbeeld, door regie over de eigen financiële situatie neemt doorgaans de eigenwaarde toe. Het oplossen van schulden leidt tot minder stress en daarmee tot meer lange termijn besluitvorming. Met het oplossen van de problematische schulden wordt wellicht generationele overdracht voorkomen.

We focussen in deze paragraaf op de eerste soort, de baten in financiële termen. Echter, dit betekent niet dat de effecten met immateriële waarde minder belangrijk zijn. Bovendien zullen op langere termijn deze niet materiële opbrengsten naar verwachting weer andere baten opleveren. Zo leidt een stabilisering van de schuldenproblematiek van mensen tot verminderde criminaliteit en is ook een daling in ziekteverzuim te verwachten. Ook hebben we het geluk van de jongeren niet meegenomen.

Op basis van eerdere berekeningen door JPF Den Haag na het afronden van de pilot, kunnen we uitgaan van voorlopige gemiddelde baten van €16.891,92 per jongere. Met een instroom van 15 jongeren rekenen we met een totaal van €253.378,87 aan baten die de pilot oplevert, wat per definitie haast een onderschatting zal blijken van de reële baten. Dit omdat in de berekening van de baten van de Haagse pilot, alleen de directe baten meegenomen zijn, en geen indirecte baten die op de lange termijn op zullen treden.

Als we dit afzetten tegen de kosten, zien we dat dit iets lager ligt dan de kosten voor de pilot. Echter, zal deze balans snel omslaan wanneer op termijn schaalvergroting plaatsvindt. In de volgende paragraaf lichten we dit nader toe.

4.4 Meerjarig perspectief

Deze notitie heeft primair betrekking op de gewenste pilot. Desalniettemin loont het de moeite om een doorkijk te geven naar een situatie waarin er meerjarig grotere groepen jongeren geholpen worden op deze manier. Dit biedt het perspectief waar naartoe gewerkt kan worden. Dit is het perspectief dat mogelijk gemaakt wordt door te investeren in de ontwikkeling van een pilot.

In de doorrekening van het meerjarig perspectief zijn we uitgegaan van een periode van 10 jaar. Dat wil zeggen dat jaar 1 geldt als het pilot jaar en dat we het laatste jaar gebruiken om af te maken waar we aan zijn begonnen. In dit scenario gaan we ervan uit dat vanaf het tweede jaar nog eens 50 jongeren instromen in het JPF. Ieder jaar komen er 50 jongeren bij die via het JPF geholpen worden. In het laatste jaar komen er geen jongeren meer bij zodat de jongeren die in jaar negen instromen aan het einde van jaar 10 kunnen uitstromen.

Naarmate er meer jongeren deelnemen aan het JPF ontstaan een aantal schaalvoordelen. Met name op gebied van personele inzet wordt het programma efficiënter. In de pilot is er veel extra inzet nodig om afspraken te maken en het programma in te regelen. Als het JPF eenmaal staat worden processen efficiënter en kunnen meer jongeren geholpen worden door de begeleiders. Daarbij is het niet nodig om meer dan 1 projectleider te benoemen. In dit scenario houden we rekening met een beperkt aantal uitvallers, we gaan op basis van kennis uit eerdere pilots uit van 2 uitvallers per jaar op 50 instromers. Zodoende zien we dat er jaar 3 t/m 9 96 jongeren per jaar deelnemen in het JPF.

Hier werken dan ca. 1,5 FTE aan schuldregelaars en 3 trajectbegeleiders aan, onder aansturing van een projectleider. Deze inschatting omtrent de benodigde FTE gaat uit van een zeer efficiënte uitvoering. Doordat de schaal in Venlo relatief klein is ten opzichte van andere gemeenten denken we dat dit moet kunnen, maar het is niet vanzelfsprekend en vraagt een heldere aansturing.

Als we de kosten en opbrengsten van 10 jaar JPF Venlo relatief plat doorrekenen voor de komende 10 jaar, op basis van bovenstaande uitgangspunten geeft dit het volgende beeld:

Jaar	Gemiddeld jaar niet in de pilot fase	Cumulatief over periode tot 2032 (pilot + 10 jaar JPF)
Aantal jongeren (incl. uitval)	96 per jaar (deels eerste jaar, deels tweede jaar)	495 (15 jongeren in de pilot, 50 per jaar instroom en gemiddeld 2 uitval per jaar)
Inzet Schuldregelaar	1.5 FTE per jaar	
Inzet Trajectbegeleider	3 FTE per jaar	
Inzet Projectleider	0.8 FTE per jaar	
Kosten totaal	€589.356,- per jaar	€6.473.487,-
Baten totaal	€844.550,- per jaar	€8.698.865,-
Saldo kosten baten	€255.195,- per jaar	€2.225.378,-⁵

⁵ Dit is inclusief het laatste jaar waar de afrondingskosten en het gebrek aan nieuwe instroom voor een negatief saldo zorgen, en inclusief het eerste pilotjaar met een instroom van 15 jongeren in plaats van 50.

5. Financiële organisatie

In het vorige hoofdstuk hebben we beschreven welke kosten samenhangen met de pilot en hoe deze zich kunnen ontwikkelen als de pilot een vervolg krijgt. In dit hoofdstuk staan we stil bij de financiële inrichting van de pilot en van een mogelijk vervolg.

5.1 Bekostiging pilot

De kosten voor de pilot bestaan uit grofweg vier aspecten: personeelsinzet, saneringslasten, bureaunkosten en overige kosten. De kosten met betrekking tot de personeelsinzet zijn veruit het grootst. De afspraken die hierover gemaakt kunnen worden met partners zijn in belangrijke mate bepalend voor de mate waarin de gemeentelijke business case positief uit slaat.

In het kader van de pilot is het van belang dat de gemeente op enig moment moet kunnen besluiten om de pilot te beëindigen, of er voor te kiezen om de pilot om te zetten in een reguliere, meerjarige aanpak. Om de keuzevrijheid te hebben om op enig moment af te kunnen zien van een vervolg is het van belang om niet in deze fase al meerjarige afspraken te maken of contracten af te sluiten. Als zodanig gaan we ervan uit dat de kosten van de pilot in eerste aanleg direct vanuit gemeentemiddelen worden voldaan.

In het kader van de meerjarige, reguliere aanpak van het JPF kan de gemeente een afspraak maken met de kredietbank Nederland of Limburg om betalingen te verrichten op basis van de voorstellen van het JPF team, er vanuit gaande dat dit ook kan bij de afspraken met jongeren waar in de regel geen terugbetaling wordt gevraagd, maar tegen finale kwijting worden gemaakt. Een alternatief bij opschaling is om hierover afspraken te maken met stichting Jongerenperspectieffonds.

Het Jongerenperspectieffonds is een stichting die een fonds beheert dat is gevuld door private financiers (ING en AEGON). De stichting heeft afspraken gemaakt met de gemeente Den Haag over bekostiging van het JPF Den Haag. Hierbij gaat het om een meerjarige contractuele afspraak waarbij er vanuit het fonds saneringskredieten kunnen worden betaald.

Samenwerking met stichting Jongerenperspectieffonds heeft een drietal voordelen. Allereerst verzorgt de stichting rentevrije saneringskredieten. Een tweede voordeel is dat in stichting Jongerenperspectieffonds alle kennis, kunde en ervaring is gebundeld met betrekking tot de aanpak en de financiering van het JPF. Het Jongerenperspectieffonds is één van de projecten die door SchuldenlabNL wordt ondersteund. Door samenwerking met stichting Jongerenperspectieffonds kan de gemeente Venlo ten aller tijden beschikken over de meest actuele kennis met betrekking tot JPF en collectief schuldregelen. Het derde voordeel van samenwerking met stichting Jongerenperspectieffonds is dat de stichting de mogelijkheid biedt om gebruik te maken van de faciliteiten om te komen tot een meerjarige afspraak waarmee JPF Venlo een vervolg kan krijgen na de pilot. Dit proces beschrijven we in de volgende paragraaf.

Samenvattend zal de gemeente middelen ter beschikking moeten stellen om de pilot mogelijk te maken. De hoogte hiervan is geraamd in het vorige hoofdstuk en afhankelijk van de afspraken die gemaakt kunnen worden met partners over personeelsinzet. De omvang is eveneens afhankelijk van

de vraag of de projectleiding extern wordt belegd of wordt opgepakt door iemand uit de gemeentelijke organisatie. Daarnaast kan de gemeente Venlo afspraken maken met de kredietbank omtrent het beschikbaar stellen van saneringskrediet.

5.2 Financiële inrichting bij doorzetten JPF Venlo na de pilot

Het is belangrijk om alvast na te denken over de periode na de pilot. Uit ervaring weten we dat het borgen van een succesvolle aanpak na een pilotfase vaak de nodige voeten in de aarde heeft. Dat geldt zeker voor een vernieuwende aanpak.

Om tot een besluit te kunnen komen over continuering of beëindiging van de JPF Venlo aanpak is het verstandig om vanuit de start een moment te kiezen wanneer de aanpak geëvalueerd wordt. De evaluatie vormt dan de basis voor een principebesluit omtrent continuering. Gelet op de tijd die het kost om vervolgens de pilot om te zetten in een meer structurele aanpak stellen we voor om parallel aan de pilot na te denken over een mogelijk vervolg. Als de evaluatie en het besluit over continuering positief uitpakt kan vervolgens snel voortgang geboekt worden. Als dit proces pas na evaluatie wordt gestart gaat relatief veel tijd verloren. Door de kenmerken van de aanpak loont het zowel inhoudelijk, als financieel, om geen tijd te verliezen. Immers, de relatieve kosten dalen sterk op het moment dat meer jongeren worden toegelaten tot de aanpak terwijl de baten en besparingen lineair blijven stijgen. Snelle doorgroei is daarmee ook economisch efficiënt, naast dat je hierdoor meer jongeren een perspectief weet te bieden.

JPF Venlo betreft een maatwerkaanpak. Het is een aanpak die als kernwaarde heeft dat ze doet wat er moet gebeuren om de jongeren te helpen. Dit geldt zowel voor het schuldsaneringsdeel, als ook voor de aanpak op andere leefvelden. Het JPF Venlo helpt jongeren die anders tussen wal en schip vallen. Om deze reden heeft de aanpak bewegingsruimte nodig. In een pilot is dit doorgaans goed te organiseren. Een meer structurele aanpak betekent binnen de gemeentegrenzen doorgaans dat bestaande regels en procedures van toepassing zijn. Logisch en terecht ook. Voor de JPF aanpak betekent dit echter dat de benodigde vrijheid te niet gedaan wordt. Het is om deze reden dat het JPF ten principale beter gedijt als aanpak die naast de gemeente wordt georganiseerd, of tenminste de nodige vrijheid geniet.

Het naast de gemeente organiseren van de aanpak heeft verschillende voordelen, en kan op meerdere manieren worden vormgegeven. Ongeacht de precieze vorm hiervan is het hierbij belangrijk dat dit het mogelijk maakt om vreemd vermogen te betrekken bij de aanpak. Private investeerders zijn bereid om te investeren in het JPF. Deze private investeringen maken het mogelijk dat de gemeente Venlo scherpe prestatie-/resultaatsafspraken kan maken met het JPF Venlo. De gemeente betaalt alleen voor het aantal jongeren dat op deze manier geholpen wordt. Hiermee heeft de gemeente gegarandeerd resultaat en betaalt ze alleen voor succes. Het JPF Venlo heeft daarmee de intrinsieke (economische) prikkel om maximaal efficiënt en effectief te presteren. Ze ontvangt immers alleen betaling van de gemeente als de jongeren worden geholpen. Betrokkenheid van de private investeerders versterkt deze prikkel omdat ze hun investering ook weer terug willen krijgen.

Bovenstaand arrangement is in de gemeente Den Haag tot stand gekomen. Stichting Jongerenperspectieffonds heeft afspraken gemaakt met de gemeente Den Haag en private investeerders om de komende zes jaar ca. 1.000 jongeren te helpen met problematische schulden.

Stichting Jongerenperspectieffonds wil heel graag ook andere gemeenten helpen om het JPF van de grond te krijgen. Private investeerders hebben reeds aangegeven dat ze open staan om ook te willen investeren in een JPF bij andere gemeenten. Hierdoor kan relatief snel tot actie worden overgegaan. We zeggen hier nadrukkelijk relatief, omdat we snappen dat het voor iedere gemeente niet vanzelfsprekend is een meerjarig contract af te sluiten omtrent een aanpak. Deze afspraken betreffen altijd maatwerk. In aanloop naar structurele borging van JPF Venlo kan de gemeente Venlo verkennende gesprekken voeren met stichting Jongerenperspectieffonds om te kijken hoe een meerjarig arrangement er uit kan zien. Er dienen afspraken gemaakt te worden over het aantal jongeren dat geholpen kan worden via het JPF Venlo. Daarbij dienen er afspraken gemaakt te worden over de vergoeding die de gemeente Venlo per jongere afdraagt aan het Jongerenperspectieffonds. Dit heeft een directe relatie met de verwachte besparingen. Daarbij redeneert het Jongerenperspectieffonds vanuit de wens om maximaal verschil te maken tegen de laagst mogelijk kosten/bijdrage van de gemeente. Het fonds heeft geen winstoogmerk en moet alleen kostendekkend zijn. De bijdrage van de gemeente is daarmee afhankelijk van de kosten die gemaakt moeten worden om het JPF Venlo tot een succes te maken.

Net als in de pilot zijn er bij de structurele borging vier primaire kostenposten, waarbij de personeelsinzet de grootste is. In overleg met stichting Jongerenperspectieffonds kan de gemeente deze kosten zelf blijven dragen (en vastleggen in afspraken met betrokken partners in de stad of verrekenen in een bedrag per jongere aan stichting Jongerenperspectieffonds. Nadere analyse zal moeten uitwijzen of het handiger is om betrokkenheid van partners in de aanpak te borgen via bilaterale afspraken met de partners (via aanbesteding of subsidies) of dit via de stichting te laten lopen. Ten aanzien van de saneringskredieten, de bureaunkosten en de overige kosten kunnen deze gezamenlijk worden verrekend in een contract met stichting Jongerenperspectieffonds waarin de afspraak over resultaat (te helpen jongeren) centraal staat. Vanuit Stichting Jongerenperspectieffonds vindt dan de aansturing plaats op de aanpak. De Stichting stuurt een team aan, bestaande uit lokale partners en eventueel mensen van de gemeente. Betrokken partners detacheren benodigde professionals naar het JPF Venlo.

Over Rebel

No change without a Rebel

Rebels werken aan de vraagstukken van de toekomst op het gebied van duurzaamheid, transport, gebiedsontwikkeling, zorg en de sociale sector. Wij maken impact, niet alleen als adviseur maar ook als investeerder. Want wie gelooft in zijn eigen adviezen, investeert mee. Toegewijd aan het creëren van verandering, initiëren en realiseren we ook onze eigen projecten. We leveren kwaliteit op het gebied van o.a. strategisch advies & ontwikkeling, beleidsanalyses & evaluatie, partnership consulting & contracten, financieel advies & modellering en investeren & fondsbeheer.

Samen buiten de lijntjes kleuren

Het Rebel-avontuur begon in 2002 met tien stoelen. Aan een grote ronde tafel besloten de eerste Rebels – na een carrière bij adviesbureaus – een eigen onderneming te starten. Eentje zonder kaders, hiërarchie en bazen. Een plek waarbinnen iedereen zijn beste zelf kan zijn. Alles wat we in ons hebben, leggen we op tafel. Intrinsieke motivatie, de drang om verandering te brengen, inhoud en één focus: impactvolle projecten realiseren, wereldwijd. Inmiddels werken we met meer dan 180 Rebels vanuit onze kantoren in Rotterdam, Amsterdam, Antwerpen, Düsseldorf, Londen, Washington D.C., Nairobi, Johannesburg, Mumbai, Manila en Jakarta.

Hoe we op die dag met elkaar begonnen, is hoe we vandaag werken voor en met onze samenwerkingspartners: op basis van vertrouwen. In alles wat we doen – en dat is veel – is ons streven om een positieve impact op de wereld te hebben. Op het raakvlak van publiek en privaat, omdat ons Rebel-rode hart daar ligt waar maatschappelijke waarden en privaat ondernemerschap samenkomen. Een ambitieuze doelstelling misschien, maar wel één die uitdaagt. We nodigen iedereen uit aan te schuiven en onderdeel te worden van de verandering. Samen buiten de lijntjes kleuren. Als overheid, bedrijf en individu.

Wouter Vos

+31 6 14 24 55 56

Wouter.Vos@Rebelgroup.com

Lisette de Gelder

+31 6 82 50 81 29

Lisette.deGelder@Rebelgroup.com

Wijnhaven 23
3011 WH Rotterdam
Nederland
+31 10 275 59 95

info@rebelgroup.com
www.rebelgroup.com